

**DINAMICA STRUCTURII INDICATORILOR
DE ACTIVITATE A ÎNTREPRINDERILOR
MICI ȘI MIJLOCII DUPĂ FORME DE
PROPRIETATE ȘI FORME
ORGANIZATORICO-JURIDICE ÎN
REPUBLICA MOLDOVA**

Mihail CIOBANU

Doctorand al Universității de Stat

"Dimitrie Cantemir",

cercetător științific în

Secția Cercetări sociale

și nivelul de trai,

Institutul Național de Cercetări Economice,

Chișinău, Republica Moldova,

[*ciobanu.mihail.s@gmail.com*](mailto:ciobanu.mihail.s@gmail.com)

Olga MOSCALU

Masterand al Universității de Stat

"Dimitrie Cantemir",

cercetător științific în

Secția Cercetări sociale

și nivelul de trai,

Institutul Național de Cercetări Economice,

Chișinău, Republica Moldova

[*moscalu2012@mail.ru*](mailto:moscalu2012@mail.ru)

Abstract

The SME sector comprises the majority of enterprises from Moldova, two-thirds of the country's employees and almost half of the turnover in all enterprises from Moldova. This article analyzes in recent years the dynamics of the structure of activity indicators of small and medium enterprises (SMEs) in the Republic of Moldova. The following research methods have been used in this article: statistical data analysis, comparison, chain indices, graphs. The results showed in the SME sector according to the organizational-legal form of the enterprise, the increase of the share of the turnover in the limited liability companies and its reduction

to the individual ones, to cooperatives and joint stock companies. Also, in the SME sector, according to the ownership form of the enterprise, the results showed the increase of the share of the turnover in the public companies and its decrease to the partially foreign and partially public ones, as well as the increase of the employees' weight in the case of the foreign companies and its reduction to partially foreign and partially public ones.

Key words: *SME, ownership form, organisational-legal form, Republic of Moldova, employee, turnover, structure, dynamics.*

JEL Classification: *L11, L32, L33, M21.*

Introducere

Sectorul întreprinderilor mici și mijlocii (IMM) are o importanță economică crucială pentru economia Republicii Moldova, cuprinzând 98,7% din întreprinderile din țară, 61,2% din angajații din întreprinderi și 41,5% din veniturile din vânzări totale pe țară. Situația economică a țării depinde într-o foarte mare măsură de situația activității acestui sector. Fiind dată diversitatea formelor de proprietate și a formelor organizatorico-juridice a întreprinderilor mici și mijlocii, este necesară o analiză a contribuției acestora în economia națională prin prisma indicatorilor principali de activitate a acestor companii.

1. Metode, surse de date și unele remarci

La elaborarea articolului dat au fost utilizate: metoda analitică, cea comparativă, a grupării, tabele, grafice etc. Sursa datelor inițiale o reprezintă Rezultatele Anchetei Structurale Anuale în Întreprinderi a Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova pe anii 2014-2016 [2][3][4].

Unele remarci privind metodologia Anchetei structurale:

- În anul 2016 numărul de IMM-uri a constituit 51626 unități, având o pondere de 98,7% din numărul total de întreprinderi din țară. În Ancheta structurală pentru anul 2016 au participat 32873 IMM-uri, adică circa 63,7% din numărul total de IMM-uri din țară;
- Obiectul de cercetare al Anchetei Structurale nu cuprinde: unitățile care în decursul ultimilor 2 ani nu au avut cifră de afaceri și cu numărul de salariați de până la 2 persoane, inclusiv;

organizațiile necomerciale și bugetare; întreprinderile din Transnistria;

- Grupele business-urilor pe mărimi în Ancheta Structurală se deosebesc de grupele de întreprinderi stabilite în Legea cu privire la întreprinderile mici și mijlocii [1]. În scopuri statistice se ia ca și criteriu de clasificare numărul mediu anual de salariați ai IMM-urilor. În cadrul Anchetei Structurale întreprinderile mici se consideră cele cu până la 49 salariați, inclusiv (adică, includ grupa întreprinderilor, care în conformitate cu legea indicată mai sus unește categoriile întreprinderilor micro (cu până la 9 salariați, inclusiv) și întreprinderilor mici (mai mult de 9 și mai puțin de 50 de salariați)), iar companiile mijlocii (în corespundere cu definiția din lege) cuprind cele cu numărul de salariați între 50 și 249 persoane inclusiv.

2. Indicatori ai IMM-urilor pe forme de proprietate

Datele cantitative vor fi prezentate în tabele împărțite în 5 forme de proprietate (în conformitate cu Clasificatorul Formelor de Proprietate din Republica Moldova), iar analiza va fi efectuată în principal pentru 3 grupuri de întreprinderi: (1) private; (2) total sau parțial bazate pe proprietatea publică, incluzând proprietatea publică și cea mixtă (publică+privată); (3) în întregime sau parțial bazate pe proprietate străină, incluzând proprietatea străină și proprietatea întreprinderilor mixte (RM+străină).

În **Tabelul 1** este prezentată ponderea salariaților și a cifrei de afaceri în cadrul IMM-urilor după forme de proprietate și clase de mărime în anul 2016. Analiza numărului mediu de salariați din sectorul IMM în anul 2016 a arătat următoarele:

- Dintre toți salariații IMM-urilor chestionate, majoritatea - 80,7% au revenit companiilor private, la mare distanță fiind urmate de grupul companiilor în totalitate sau parțial străine cu 12,4% din salariați și de grupul celor cu capital în totalitate sau parțial public – 6,8%.
- Din numărul total de salariați în IMM-uri cea mai mare parte a lor a fost în companii mici (64,3%).
- Numai în cadrul întreprinderilor private ponderea salariaților prevalează în companiile mici (70,9%) în raport cu cele mijlocii. În cadrul companiilor cu celelalte forme de proprietate salariații

erau concentrați în întreprinderile mijlocii (cu capital parțial public – 90,5%; cu capital în totalitate public – 66,2%; cu capital în totalitate străin – 60,8%; cu capital parțial străin – 55,9%).

Analiza cifrei de afaceri din sectorul IMM în anul 2016 arată că:

- Din toată cifra de afaceri pe sectorul IMM, cea mai mare parte a ei – 72,9% a revenit companiilor private, la mare distanță fiind urmate de grupul companiilor în totalitate sau parțial străine cu 22,3% din cifra de afaceri și de grupul celor cu capital în totalitate sau parțial public – 4,7%.
- Din cifra de afaceri totală în IMM-uri cea mai mare parte a ei a fost în companii mici (56,5%).
- Ponderea cifrei de afaceri prevalează în companiile mici în raport cu cele mijlocii numai în cadrul întreprinderilor private (65,0%) și celor publice (54,4%). În cadrul companiilor cu celelalte forme de proprietate cifra de afaceri era concentrată în întreprinderile mijlocii (cele cu capital parțial public – 97,5%; cu capital în totalitate străin – 72,2%; cu capital parțial străin – 59,3%).
- Deși în cadrul companiilor publice salariații sunt concentrați în mai mare măsură în cele mijlocii (66,2%), totuși o mai mare parte a cifrei de afaceri a fost în companii publice mici (54,4%).

Tabelul 1. Ponderea numărului de salariați și a cifrei de afaceri în cadrul IMM-urilor după forme de proprietate și clase de mărime în anul 2016, %

Forme de proprietate	Numărul mediu de salariați		
	IMM - total	din care (% din IMM-total):	
		întreprinderi mijlocii	întreprinderi mici*
Total	100,0	35,7	64,3
publică	5,5	66,2	33,8
privată	80,7	29,1	70,9
mixtă (publică+privată)	1,3	90,5	9,5
străină	7,5	60,8	39,2
a întreprinderilor mixte (RM+străină)	4,9	55,9	44,1

Forme de proprietate	Cifra de afaceri		
	IMM - total	din care (% din IMM-total):	
		întreprinderi mijlocii	întreprinderi mici*
Total	100,0	43,5	56,5
publică	3,8	45,6	54,4
privată	72,9	35,0	65,0
mixtă (publică+privată)	0,9	97,5	2,5
străină	16,1	72,2	27,8
a întreprinderilor mixte (RM+străină)	6,2	59,3	40,7

*Întreprinderile mici din această secțiune (în conformitate cu metodologia Anchetei structurale) includ întreprinderile care, conform legislației RM, includ categoria microîntreprinderilor și întreprinderilor mici.

Sursa: Calculat de autor în baza datelor BNS [4]

În **Tabelul 2** sunt prezentate structura salariaților și cea a cifrei de afaceri în cadrul IMM-urilor în anii 2014-2016 după forme de proprietate și clase de mărime, precum și indicii de creștere față de anii precedenți.

În urma analizei structurii cifrei de afaceri în perioada 2014-2016 se evidențiază următoarele:

- Micșorarea ponderii cifrei de afaceri în cazul companiilor cu capital parțial public (de la 1,3% la 0,9%) și a întreprinderilor cu capital parțial străin (de la 11,3% la 6,2%) și creșterea ponderii acestui indicator la IMM-urile publice (de la 1,8% la 3,8%).
- O reducere a ponderii cifrei de afaceri la companiile străine mici (de la 10,8% la 7,9%), datorată mai degrabă creșterii mai puternice a cifrei de afaceri în companiile de alte forme de proprietate.
- Analiza structurii numărului de salariați în anii 2014-2016 arată:
- O micșorare a ponderii numărului de salariați în cazul companiilor cu capital parțial străin (de la 6,0% la 4,9%).
- O reducere a ponderii salariaților la întreprinderile cu capital parțial public (de la 1,4% la 1,3%), datorată mai ales majorării mai puternice a numărului de salariați în companiile de alte forme de proprietate.

- Creșterea ponderii acestui indicator la IMM-urile private (de la 79,7% la 80,7%) și la cele străine (de la 7,2% la 7,5%), datorată mai ales unei scăderi mai puternice a numărului de salariați în companiile de alte forme de proprietate.

Tabelul 2. Structura cifrei de afaceri și a salariaților în cadrul IMM-urilor în anii 2014-2016 după forme de proprietate și clase de mărime și indicii de creștere față de anul precedent, %

	Ponderea cifrei de afaceri, %			Ponderea salariaților, %			Indici de creștere a cifrei de afaceri față de anul precedent, %		Indici de creștere a numărului de salariați față de anul precedent, %	
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2015/2014	2016/2015	2015/2014	2016/2015
ÎNTRERINDERI MICI ȘI MIJLOCI										
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	112,0	101,1	99,8	98,2
publică	1,8	3,2	3,8	5,6	5,1	5,5	de 2,1 ori	120,0	90,2	105,9
privată	73,2	68,5	72,9	79,7	80,4	80,7	104,8	107,7	100,6	98,7
mixtă (publică+privată)	1,3	1,0	0,9	1,4	1,4	1,3	85,1	88,0	96,8	94,7
străină	12,4	17,1	16,1	7,2	7,5	7,5	154,2	95,6	102,9	99,0
a întreprinderilor mixte (RM+străină)	11,3	10,2	6,2	6,0	5,7	4,9	101,3	61,2	94,8	84,6
Inclusiv:										
ÎNTRERINDERI MIJLOCI										
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	123,9	101,7	95,6	100,9
publică	2,1	1,6	4,0	10,9	10,0	10,1	94,9	de 2,5 ori	87,3	102,2
privată	60,1	51,5	58,8	63,8	64,8	65,9	106,3	116,0	97,2	102,7
mixtă (publică+privată)	3,2	2,1	2,0	3,4	3,1	3,4	83,2	92,8	88,6	110,1
străină	14,9	28,5	26,8	11,9	12,8	12,8	de	95,5	102,4	101,1

								2,4 ori			
a întreprinderilor mixte (RM+străină)	19,6	16,1	8,5	10,0	9,3	7,7	101,8	53,3	88,8	84,1	
ÎNTRERINDERI MICI*											
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	104,4	100,6	102,2	96,8	
publică	1,5	4,5	3,7	2,6	2,4	2,9	de 3,1 ori	83,5	97,1	114,0	
privată	81,6	81,3	83,9	88,8	88,6	89,0	104,0	103,7	102,1	97,1	
mixtă (publică+privată)	0,1	0,1	0,04	0,3	0,5	0,2	119,2	29,3	143,4	40,6	
străină	10,8	8,4	7,9	4,6	4,6	4,6	80,8	95,6	103,5	96,0	
a întreprinderilor mixte (RM+străină)	6,0	5,7	4,5	3,8	3,8	3,4	100,2	78,1	103,7	85,1	

*Întreprinderile mici din această secțiune (în conformitate cu metodologia Anchetei structurale) includ întreprinderile care, conform legislației RM, includ categoria microîntreprinderilor și întreprinderilor mici.

Sursa: Calculat de autor în baza datelor BNS [2][3][4]

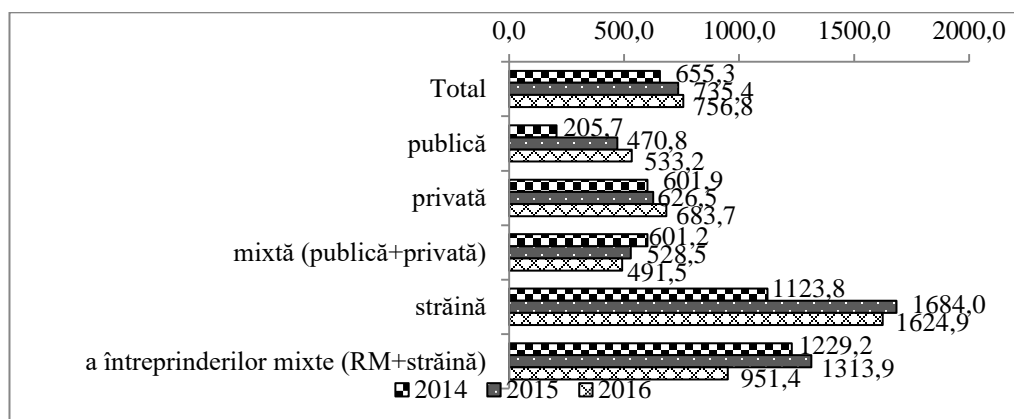

Figura 1. Cifra de afaceri la un salariat în cadrul IMM-urilor în anii 2014-2016 după forme de proprietate în ansamblu pe sectorul IMM, mii lei/salariat

Sursa: Calculat de autor în baza datelor BNS [2][3][4]

În **Figura 1** este prezentată cifra de afaceri la un salariat în cadrul IMM-urilor în anii 2014-2016 după forme de proprietate în ansamblu pe sectorul IMM. Se remarcă o tendință de creștere a cifrei de afaceri per salariat în perioada analizată atât în ansamblu pe forme de proprietate (cu 15,5%), una puternică în cazul întreprinderilor publice (de 2,6 ori) și mai slabă la cele private (cu 6,1%).

În **Figura 2** este prezentată cifra de afaceri la un salariat în cadrul IMM-urilor în anii 2014-2016 după forme de proprietate în întreprinderile mici. Se evidențiază o tendință de scădere a cifrei de afaceri per salariat în perioada dată la întreprinderile cu capital parțial public (cu 40,0%) și la cele cu capital în totalitate străin (cu 22,3%) sau parțial străin (cu 11,3%).

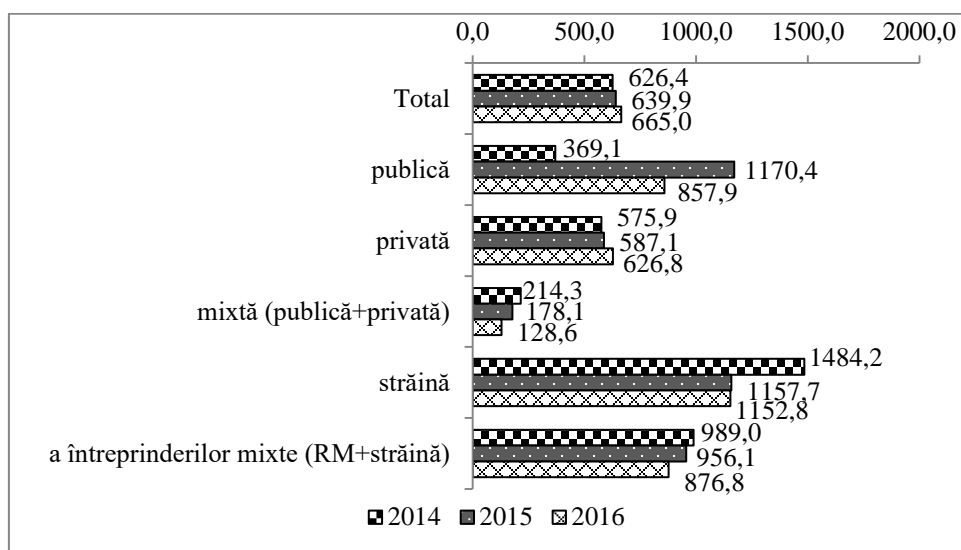

Figura 2. Cifra de afaceri la un salariat în cadrul IMM-urilor în anii 2014-2016 după forme de proprietate în întreprinderile mici*, mii lei/salariat

**Întreprinderile mici din această secțiune (în conformitate cu metodologia Anchetei structurale) includ întreprinderile care, conform legislației RM, includ categoria microîntreprinderilor și întreprinderilor mici.*

Sursa: Calculat de autor în baza datelor BNS [2][3][4]

3. Indicatori ai IMM-urilor pe forme organizatorico-juridice

În **Tabelul 3** sunt prezentate ponderea întreprinderilor, cea a salariaților și cea a cifrei de afaceri în cadrul IMM-urilor după forme organizatorico-juridice în anul 2016. Analiza structurii numărului de întreprinderi în anul 2016 arată că predominau societățile cu răspundere limitată (85,8%), urmate de întreprinderi individuale (8,4%), societăți pe acțiuni (2,9%), întreprinderi de stat și municipale (1,5%), cooperative (1,4%) și companii de alte forme organizatorico-juridice (0,1%).

Analizând structura numărului de salariați în anul 2016 se remarcă că societățile cu răspundere limitată dețineau cea mai mare pondere a salariaților din toate IMM-urile chestionate (80,1%), urmate la mare distanță de societățile pe acțiuni (9,1%), întreprinderile de stat și municipale (5,0%), întreprinderi individuale (3,9%), cooperative (1,7%) și companii de alte forme organizatorico-juridice (0,2%). În urma analizei structurii cifrei de afaceri în anul 2016 se observă că societățile cu răspundere limitată aveau cea mai mare pondere a cifrei de afaceri din toate IMM-urile (87,5%), depășind cu mult societățile pe acțiuni (7,4%), întreprinderile de stat și municipale (2,8%), întreprinderile individuale (1,4%), cooperativele (0,8%) și companiile de alte forme organizatorico-juridice (0,1%).

Tabelul 3. Structura numărului de întreprinderi, a numărului de salariați și a cifrei de afaceri în cadrul IMM-urilor în anul 2016* după forme organizatorico-juridice, %

	Ponderea întreprinderilor, %	Ponderea salariaților, %	Ponderea cifrei de afaceri, %
Total***	100,0	100,0	100,0
ÎI**	8,4	3,9	1,4
SA	2,9	9,1	7,4
SRL	85,8	80,1	87,5
COOP	1,4	1,7	0,8
ÎSM	1,5	5,0	2,8
Alte forme	0,1	0,2	0,1

*Pentru anul 2016 Ancheta Structurală Anuală nu conține datele privind numărul de întreprinderi și numărul mediu de salariați în sectorul IMM după forme organizatorico-juridice dezagregate pe mărimea întreprinderii.

**În acest sondaj, în conformitate cu metodologia Anchetei Structurale, unitățile cu numărul de salariați de până la 2 persoane nu sunt luate în considerare, prin urmare indicatorii care caracterizează ÎI sunt mult mai mici decât cei din banca de date a BNS.

***Î – întreprinderi individuale, SA – societăți pe acțiuni, SRL – societăți cu răspundere limitată, COOP – cooperative, ÎSM – întreprinderi de stat și municipale
 Sursa: Calculat de autor în baza datelor BNS [4]

În **Tabelul 4** și **Tabelul 5** sunt prezentate ponderea întreprinderilor, cea a salariaților și cea a cifrei de afaceri în cadrul IMM-urilor după forme organizatorico-juridice și clase de mărime în anii 2014-2016, precum și indicii de creștere față de anul precedent pentru indicatorii respectivi.

Analiza evoluției structurii întreprinderilor, salariaților și cifrei de afaceri evidențiază următoarele:

- Pentru societățile cu răspundere limitată are loc o creștere a ponderii numărului de întreprinderi în ansamblu pe sectorul IMM (de la 83,1% la 85,8%), majorarea datorându-se mai ales întreprinderilor mici, indicele de creștere s-a micșorat; ponderea cifrei de afaceri s-a majorat de la 85,6% la 87,5% datorită, în mai mare măsură, companiilor mijlocii, indicele de creștere s-a redus.
- Întreprinderile individuale au avut o pondere în scădere (de la 10,8% la 8,4%), s-a redus și ponderea cifrei de afaceri în cifra totală de afaceri pe sectorul IMM (de la 1,8% la 1,4%), ceea ce se datorează mai mult creșterii mai mari a numărului de întreprinderi și a cifrei de afaceri la IMM-urile de alte forme organizatorico-juridice.
- La societățile pe acțiuni ponderea cifrei de afaceri s-a redus de la 10,6% la 7,4%, ceea ce se datorează reducerii cifrei de afaceri cu 33,6% în perioada 2015-2016.
- Ponderea întreprinderilor de stat și municipale s-a redus în perioada 2014-2015 (de la 1,4% la 1,2%), dar a crescut în perioada 2015-2016 (de la 1,2% la 1,5%), o evoluție similară având și ponderea numărului de salariați și cea a cifrei de afaceri, trebuie însă remarcată în perioada 2015-2016 creșterea mai puternică a cifrei de afaceri (de 3,1 ori) decât creșterea respectivă a numărului de întreprinderi (+22,1%) sau a numărului de salariați (+5,6%).
- Cooperativele au avut o pondere în scădere atât a numărului lor (de la 1,9% la 1,4%), cât și a numărului de salariați (de la 2,5% la 1,7%) și, deși ponderea cifrei de afaceri s-a redus (de la 0,9%

la 0,8%), în perioada 2015-2016 a avut loc o creștere a cifrei de afaceri.

Tabelul 4. Structura numărului de întreprinderi și a numărului de salariați în cadrul IMM-urilor în anii 2014-2016* după forme organizatorico-juridice și clase de mărime și indicii de creștere față de anul precedent, %

	Ponderea întreprinderilor, %			Ponderea salariaților, %			Indici de creștere a numărului de întreprinderi față de anul precedent, %		Indici de creștere a numărului de salariați față de anul precedent, %	
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2015/2014	2016/2015	2015/2014	2016/2015
ÎNTRERINDERI MICI ȘI MIJLOCI										
Total****, inclusiv:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	101,0	99,0	99,8	98,2
Î***	10,8	9,1	8,4	4,1	3,5	3,9	85,5	90,9	84,7	109,0
SA	2,8	2,9	2,9	9,7	8,9	9,1	107,8	97,1	91,0	100,8
SRL	83,1	84,8	85,8	78,4	80,5	80,1	103,0	100,2	102,4	97,8
COOP	1,9	1,9	1,4	2,5	2,4	1,7	97,8	71,6	94,5	70,4
ÎSM	1,4	1,2	1,5	5,2	4,6	5,0	86,0	122,1	88,8	105,6
	Inclusiv:									
ÎNTRERINDERI MIJLOCI										
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2015/2014		2015/2014	
Total****, inclusiv:	100,0	100,0	...	100,0	100,0	...	97,1		95,6	
Î***	0,5	0,7	...	0,4	0,5	...	120,0		109,5	
SA	15,9	15,4	...	18,3	17,1	...	94,0		89,5	
SRL	71,0	72,3	...	69,4	71,5	...	99,0		98,6	
COOP	2,3	2,1	...	2,0	1,8	...	86,4		85,9	
ÎSM	10,2	9,2	...	10,0	8,9	...	87,5		85,3	
ÎNTRERINDERI MICI**										
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2015/2014		2015/2014	
Total****, inclusiv:	100,0	100,0	...	100,0	100,0	...	101,1		102,2	
Î***	11,1	9,4	...	6,2	5,1	...	85,5		83,8	
SA	2,4	2,6	...	4,9	4,5	...	110,6		94,1	
SRL	83,4	85,1	...	83,6	85,3	...	103,1		104,2	

	Ponderea întreprinderilor, %			Ponderea salariaților, %			Indici de creștere a numărului de întreprinderi față de anul precedent, %		Indici de creștere a numărului de salariați față de anul precedent, %	
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2015/2014	2016/2015	2015/2014	2016/2015
COOP	1,9	1,9	...	2,8	2,7	...	98,2		98,0	
ÎSM	1,1	1,0	...	2,5	2,4	...	85,6		96,5	

*Pentru anul 2016 Ancheta Structurală Anuală nu conține datele privind numărul de întreprinderi și numărul mediu de salariați în sectorul IMM după forme organizatorico-juridice dezagregate pe mărimea întreprinderii.

**Întreprinderile mici din această secțiune (în conformitate cu metodologia Anchetei structurale) includ întreprinderile care, conform legislației RM, includ categoria microîntreprinderilor și întreprinderilor mici.

***În acest sondaj, în conformitate cu metodologia Anchetei Structurale, unitățile cu numărul de salariați de până la 2 persoane nu sunt luate în considerare, prin urmare indicatorii care caracterizează ÎI sunt mult mai mici decât cei din banca de date a BNS.

****ÎI – întreprinderi individuale, SA – societăți pe acțiuni, SRL – societăți cu răspundere limitată, COOP – cooperative, ÎSM – întreprinderi de stat și municipale

Sursa: Calculat de autor în baza datelor BNS [2][3][4]

Tabelul 5. Structura cifrei de afaceri în cadrul IMM-urilor în anii 2014-2016* după forme organizatorico-juridice și clase de mărime și indicii de creștere față de anul precedent, %

	Ponderea cifrei de afaceri, %			Indici de creștere a cifrei de afaceri față de anul precedent, %	
	2014	2015	2016	2015/2014	2016/2015
ÎNTEPRINDERI MICI ȘI MIJLOCII					
Total****, inclusiv:	100,0	100,0	100,0	112,0	101,1
ÎI***	1,8	1,4	1,4	87,8	98,4
SA	10,6	11,3	7,4	118,8	66,4
SRL	85,6	85,5	87,5	111,9	103,4
COOP	0,9	0,8	0,8	98,8	103,1
ÎSM	1,0	0,9	2,8	99,7	de 3,1 ori
Inclusiv:					
ÎNTEPRINDERI MIJLOCII					
	2014	2015	2016	2015/2014	
Total****,	100,0	100,0	...	123,9	

	Ponderea cifrei de afaceri, %			Indici de creștere a cifrei de afaceri față de anul precedent, %	
	2014	2015	2016	2015/2014	2016/2015
<i>inclusiv:</i>					
Î****	0,2	0,2	...	135,7	
SA	21,7	18,2	...	103,8	
SRL	75,6	79,7	...	130,8	
COOP	0,6	0,4	...	78,1	
ÎSM	1,9	1,4	...	91,5	
	ÎNTEPRINDERI MICI**				
	2014	2015	2016	2015/2014	
Total****, <i>inclusiv:</i>	100,0	100,0	...	104,4	
Î****	2,9	2,4	...	86,0	
SA	3,5	6,0	...	178,1	
SRL	92,1	90,0	...	102,0	
COOP	1,1	1,1	...	106,4	
ÎSM	0,4	0,5	...	122,6	

*Pentru anul 2016 Ancheta Structurală Anuală nu conține datele privind numărul de întreprinderi și numărul mediu de salariați în sectorul IMM după forme organizatorico-juridice dezagregate pe mărimea întreprinderii.

**Întreprinderile mici din această secțiune (în conformitate cu metodologia Anchetei structurale) includ întreprinderile care, conform legislației RM, includ categoria microîntreprinderilor și întreprinderilor mici.

***În acest sondaj, în conformitate cu metodologia Anchetei Structurale, unitățile cu numărul de salariați de până la 2 persoane nu sunt luate în considerare, prin urmare indicatorii care caracterizează ÎI sunt mult mai mici decât cei din banca de date a BNS.

****ÎI – întreprinderi individuale, SA – societăți pe acțiuni, SRL – societăți cu răspundere limitată, COOP – cooperative, ÎSM – întreprinderi de stat și municipale

Sursa: Calculat de autor în baza datelor BNS [2][3][4]

În **Figura 3** este prezentată cifra de afaceri la un salariat în cadrul IMM-urilor în anii 2014-2016 după forme organizatorico-juridice în ansamblu per sectorul IMM. În figură se remarcă tendința de creștere a cifrei de afaceri la un salariat la societățile cu răspundere limitată, la cooperative și la întreprinderile de stat și municipale, la aceste două grupe de companii perioada 2015-2016 a prezentat o creștere substanțială.

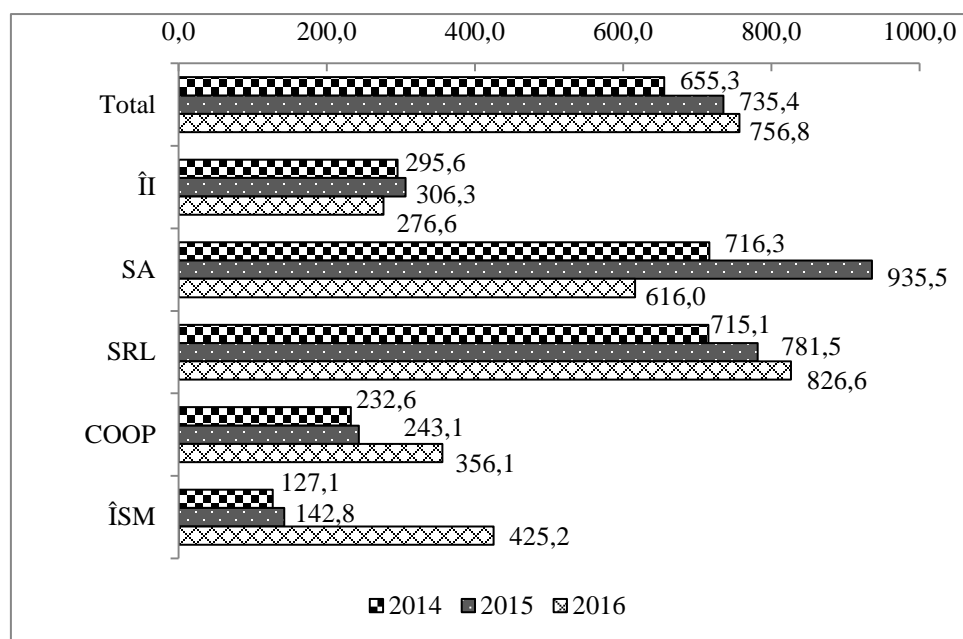

Figura 3. Cifra de afaceri la un salariat în cadrul IMM-urilor* în anii 2014-2016 după forme organizatorico-juridice în ansamblu per sectorul IMM, mii lei/salariat**

*În acest sondaj, în conformitate cu metodologia Anchetei Structurale, unitățile cu numărul de salariați de până la 2 persoane nu sunt luate în considerare, prin urmare indicatorii care caracterizează ÎI sunt mult mai mici decât cei din banca de date a BNS.

**ÎI – întreprinderi individuale, SA – societăți pe acțiuni, SRL – societăți cu răspundere limitată, COOP – cooperative, ÎSM – întreprinderi de stat și municipale

Sursa: Calculat de autor în baza datelor BNS [2][3][4]

În **Figura 4** este prezentată cifra de afaceri per întreprindere în cadrul IMM-urilor în anii 2014-2016 după forme organizatorico-juridice în ansamblu per sectorul IMM. În figură se evidențiază tendința de creștere a cifrei de afaceri per întreprindere la societățile cu răspundere limitată, întreprinderile individuale, cooperative și la întreprinderile de stat și municipale, la acestea din urmă în perioada 2015-2016 indicatorul aproape s-a dublat. Se remarcă și scăderea cu circa 1/3 a indicatorului la societățile cu acțiuni.

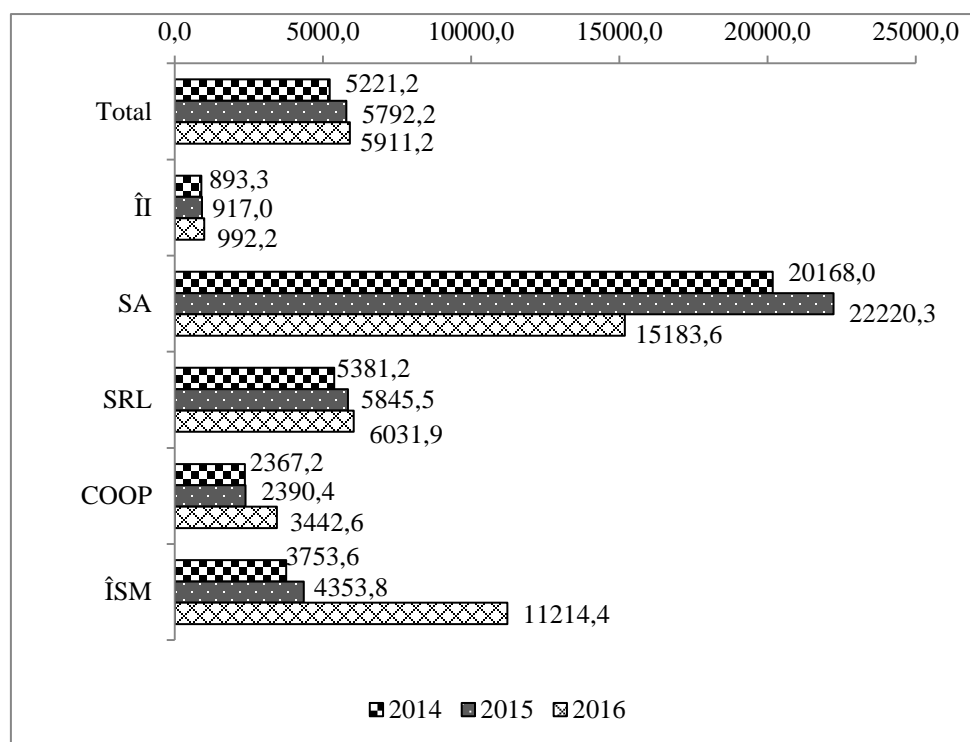

Figura 4. Cifra de afaceri per întreprindere în cadrul IMM-urilor* în anii 2014-2016 după forme organizatorico-juridice în ansamblu per sectorul IMM, mii lei/întreprindere**

**În acest sondaj, în conformitate cu metodologia Anchetei Structurale, unitățile cu numărul de salariați de până la 2 persoane nu sunt luate în considerare, prin urmare indicatorii care caracterizează ÎI sunt mult mai mici decât cei din banca de date a BNS.*

***ÎI – întreprinderi individuale, SA – societăți pe acțiuni, SRL – societăți cu răspundere limitată, COOP – cooperative, ÎSM – întreprinderi de stat și municipale*

Sursa: Calculat de autor în baza datelor BNS [2][3][4]

În **Figura 5** este prezentat numărul mediu de salariați per întreprindere în cadrul întreprinderilor mijlocii în anii 2014-2015 după forme organizatorico-juridice. În figură se evidențiază tendința de micșorare a numărului mediu de salariați per întreprindere la majoritatea grupelor de companii.

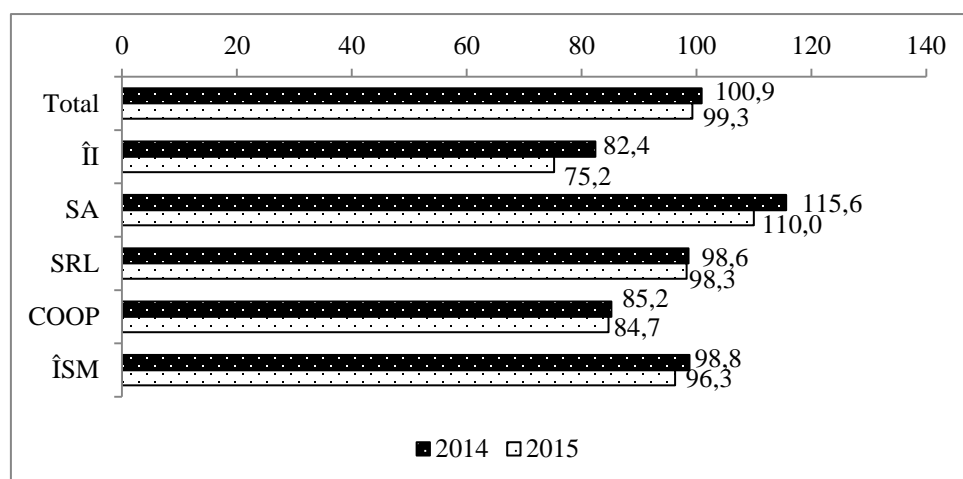

Figura 5. Numărul mediu de salariați per întreprindere* în cadrul întreprinderilor mijlocii în anii 2014-2015 după forme organizatorico-juridice, salariați/întreprindere**

*În acest sondaj, în conformitate cu metodologia Anchetei Structurale, unitățile cu numărul de salariați de până la 2 persoane nu sunt luate în considerare, prin urmare indicatorii care caracterizează ÎI sunt mult mai mici decât cei din banca de date a BNS.

**ÎI – întreprinderi individuale, SA – societăți pe acțiuni, SRL – societăți cu răspundere limitată, COOP – cooperative, ÎSM – întreprinderi de stat și municipale

Sursa: Calculat de autor în baza datelor BNS [2][3][4]

Concluzii

În urma analizei indicatorilor IMM-urilor din Republica Moldova după forme de proprietate și după forme organizatorico-juridice în baza datelor Anchetei Structurale Anuale în Întreprinderi a BNS al Republicii Moldova pe anii 2014-2016 se pot evidenția următoarele:

1. Întreprinderile private dețin majoritatea salariaților și a cifrei de afaceri din sectorul IMM. Cea mai mare parte a salariaților și a cifrei de afaceri este concentrată în companiile mici. Pe parcursul perioadei analizate ponderea salariaților companiilor private în raport cu numărul total de salariați a oscilat în jurul a 80%, iar ponderea cifrei de afaceri în cifra totală de afaceri - în jurul a 70% fără să sufere modificări majore. Au avut o tendință puternică de creștere a cifrei de afaceri per salariat în perioada 2014-2016.

2. Grupul întreprinderilor cu capital în totalitate sau parțial străin îl urmează pe grupul întreprinderilor private după ponderea salariaților și a cifrei de afaceri din sectorul IMM. Cea mai mare parte a salariaților și a cifrei de afaceri este concentrată în companiile mijlocii. Companiile străine au avut o pondere a numărului de salariați în numărul total de salariați pe sectorul IMM în creștere în perioada 2014-2016, în timp ce întreprinderile cu capital parțial străin au avut o tendință de scădere atât a ponderii numărului de salariați în totalul salariaților IMM, cât și a ponderii cifrei de afaceri în cifra totală de afaceri a IMM. Grupul întreprinderilor cu capital în totalitate sau parțial străin a avut o tendință de micșorare a cifrei de afaceri per salariat în perioada 2014-2016.

3. Grupul întreprinderilor cu capital în totalitate sau parțial public deține cea mai mică pondere a numărului de salariați și a cifrei de afaceri din sectorul IMM. În cazul companiilor publice cea mai mare pondere a cifrei de afaceri este la întreprinderile mici, iar în cazul celor cu capital parțial public – la cele mijlocii. Companiile publice au avut o pondere a cifrei de afaceri în cifra de afaceri totală pe sectorul IMM în creștere în perioada 2014-2016, în timp ce întreprinderile cu capital parțial public au avut o tendință de scădere atât a ponderii cifrei de afaceri în cifra totală de afaceri a IMM, cât și a ponderii numărului de salariați în totalul salariaților IMM. Întreprinderile publice au avut o tendință puternică de creștere a cifrei de afaceri per salariat în perioada 2014-2016, pe când cele cu capital parțial public au avut o tendință de micșorare a acestui indicator în aceeași perioadă.

4. În funcție de forma organizatorico-juridică societățile cu răspundere limitată dețin cele mai mari ponderi ale întreprinderilor, ale numărului de salariați și ale cifrei de afaceri în cadrul sectorului IMM. La aceste companii are loc o creștere a ponderii numărului de întreprinderi în ansamblu pe sectorul IMM (mai ales a întreprinderilor mici) și a ponderii cifrei de afaceri (îndeosebi a companiilor mijlocii). Ele au o tendință de creștere a cifrei de afaceri la un salariat și a cifrei de afaceri per întreprindere.

5. Întreprinderile individuale au avut o pondere în scădere, s-a redus și ponderea cifrei de afaceri în cifra totală de afaceri pe sectorul IMM datorită creșterii mai mari a numărului de întreprinderi și a cifrei de afaceri la IMM-urile de alte forme organizatorico-juridice. Ele au o tendință de creștere a cifrei de afaceri per întreprindere.

6. La societățile pe acțiuni a avut loc o reducere a ponderii cifrei de afaceri. Ele au avut o tendință de scădere a cifrei de afaceri per întreprindere.

7. Ponderea întreprinderilor de stat și municipale s-a redus în perioada 2014-2015, dar a crescut în perioada 2015-2016, o evoluție similară având și ponderea numărului de salariați și cea a cifrei de afaceri. Ele au avut o tendință de creștere substanțială a cifrei de afaceri la un salariat și a cifrei de afaceri per întreprindere.

8. Cooperativele au avut o pondere în scădere atât a numărului lor, cât și a numărului de salariați și, deși ponderea cifrei de afaceri s-a redus, în perioada 2015-2016 a avut loc o creștere a cifrei de afaceri. Ele au avut o tendință de creștere substanțială a cifrei de afaceri la un salariat și a cifrei de afaceri per întreprindere.

9. Se evidențiază tendința de micșorare a numărului mediu de salariați per întreprindere la majoritatea grupelor de companii mijlocii după forme organizatorico-juridice în anii 2014-2015.

Acest articol a fost realizat în cadrul proiectului instituțional aplicativ: 15.817.06.05A “Armonizarea politicii de dezvoltare a IMM-urilor în Republica Moldova cu principiile “Small Business Act” pentru Europa” (2015-2018), Director de proiect – dr.hab. în economie, conf. cercetător, Aculai Elena

Bibliografie selectivă

- [1]. *Legea Parlamentului Republicii Moldova Nr. 179 din 21.07.2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii*, Publicat: 16.09.2016 în Monitorul Oficial Nr. 306-313, art. Nr.: 651, Data intrării în vigoare: 16.12.2016, ultima modificare: [LP140 din 27.07.18, MO309-320/17.08.18 art.478; în vigoare 17.08.18](#), [Accesat la 03.12.2018], Accesibil la: <http://lex.justice.md/md/366638/>
- [2]. *Rezultatele Anchetei Structurale în Întreprinderi 2015*, Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, Chișinău, 2015, 167 p., [Accesat la 03.12.2018], Accesibil la: http://www.statistica.md/public/files/publicatii_electronice/Rezult_anch_struct/ASA_2015.pdf
- [3]. *Rezultatele Anchetei Structurale în Întreprinderi 2015*, Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, Chișinău, 2016, 163 p.,

- [Accesat la 03.12.2018], Accesibil la:
http://www.statistica.md/public/files/publicatii_electronice/Rezult_anc_h_struct/ASA_2016.pdf
- [4]. *Rezultatele Anchetei Structurale în Întreprinderi 2016*, Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, Chișinău, 2017, 116 p., [Accesat la 03.12.2018], Accesibil la:
http://www.statistica.md/public/files/publicatii_electronice/ASA/ASA_2016.pdf